

Shërbimi i
Seancës Plenare
[Signature]

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KUVENDI

Nr. 3366 / Prot.

Tiranë, më 04.12.2025

Lënda: Paraqitje e relacionit të përmirësuar shoqërues për projektligjin “Për disa ndryshime në ligjin nr. 115/2016 “Për organet e qeverisjes së sistemit të drejtësisë”, të ndryshuar”.

**ZOTIT NIKO PELESHI
KRYETAR I KUVENDIT TË SHQIPËRISË**

KËTU

I nderuar zoti Kryetar,

Në cilësinë e deputetit nismëtar të projektligjit “Për disa ndryshime në ligjin nr. 115/2016, ‘Për organet e qeverisjes së sistemit të drejtësisë’, të ndryshuar” (“Projektligji”), të depozituar në Kuvend më datë 10/11/2025, në përputhje me nenin 69 të Rregullores së Kuvendit, ju paraqes bashkëlidhur versionin e përmirësuar të relacionit shoqërues, i cili zëvendëson relacionin paraprak të dorëzuar fillimisht me projektligjin.

Relacioni i rishikuar është hartuar në përputhje të plotë me përmbajtjen e dispozitave të projektligjit të depozituar dhe synon të sigurojë një trajtim më të qartë, koherent dhe të argumentuar të qëllimeve dhe ndryshimeve të propozuara, duke reflektuar gjithashtu komentet e marra gjatë fazës së konsultimit të projektligjit.

Ju lutem, të vijohet me procedurat për përfshirjen e këtij relacioni në dokumentacionin shoqërues të projektligjit dhe shpërndarjen e tij pranë komisioneve parlamentare përkatëse.

Bashkëlidhur gjeni Relacionin e përmirësuar shoqërues të Projektligjit.

Me respekt,

Olsi Komici
Deputeti Propozues

[Signature]

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

KUVENDI

RELACION

PËR

PROJEKTLIGJIN

**PËR DISA NDRYSHIME NË LIGJIN Nr. 115/2016 “PËR ORGANET E QEVERISJES SË
SISTEMIT TË DREJTËSISË”, TË NDRYSHUAR**

I. QËLLIMI I PROJEKTLIGJIT DHE OBJEKTIVAT QË SYNOHEN TË ARRIHEN

Projektligji “Për disa ndryshime në ligjin nr. 115/2016 ‘Për organet e qeverisjes së sistemit të drejtësisë’”, i ndryshuar”, ka për qëllim të korrigjojë paqartësitë ligjore dhe të plotësojë boshllëqet normative dhe sfidat praktike të evidentuara gjatë fazës së zbatimit të reformës në drejtës. Qëllimi parësor i këtij ndërhyrjeje është përmirësimi cilësor i kuadrit ligjor që rregullon strukturën, kompetencat dhe funksionimin e Këshillit të Lartë Gjyqësor, Këshillit të Lartë të Prokurorisë, si dhe organet e tjera të krijuara në bazë të këtij ligji, me synim forcimin e efektivitetit, transparencës dhe integritetit në qeverisjen e sistemit të drejtësisë.

Në thelb, projektligji synon të forcojë integritetin institucional dhe cilësinë e qeverisjes së sistemit të drejtësisë përmes rritjes së standardeve të paanshmërisë, profesionalizmit dhe etikës për individët që synojnë të bëhen pjesë e organeve të qeverisjes së drejtësisë. Ky akt ligjor ka për qëllim të përmirësojë dhe qartësojë kuadrin proceduror për përzgjedhjen, vetëdeklarimin dhe kontrollin e pasurisë e figurës së kandidatëve, në funksion të garantimit të transparencës, llogaridhënies dhe besimit publik. Projektligji synon gjithashtu të përmirësojë efikasitetin institucional në procesin e përzgjedhjes së anëtarëve jo-magjistratë, përfshirë përfaqësuesit e shoqërisë civile dhe të avokatisë, duke vendosur një mekanizëm më funksional dhe të koordinuar për bashkëpunimin ndërinstitucional mes aktorëve kyç si ILDKPI, AKSIK, Avokati i Popullit dhe institucionet e tjera kompetente në fushën e verifikimit dhe kontrollit të integritetit.

Ky projektligj është hartuar në konsiderim të rekomandimeve të Komisionit Evropian, me synim përmbylljen e detyrimeve që burojnë nga procesi i integritetit evropian, veçanërisht në fushën e shtetit të së drejtës (Rule of Law), duke u mbështetur në këto drejtime kryesore:

- Rekomandimet e Raporteve të Komisionit Evropian për Shqipërinë për periudhën 2021–2024, të cilat theksojnë nevojën për përmirësim të kuadrit ligjor që rregullon përzgjedhjen

e anëtarëve jo-magjistratë në Këshillin e Lartë Gjyqësor dhe Këshillin e Lartë të Prokurorisë, për shkak të problematikave të përsëritura që lidhen me mungesën e transparencës, tejkalimin e afateve dhe mungesën e kandidatëve të kualifikuar.

- Udhërrëfyesin për Shtetin e së Drejtës për Shqipërinë, i cili kërkon forcimin e reformës në drejtësi dhe ndërtimin e një sistemi gjyqësor të pavarur, funksional dhe efektiv, përmes rritjes së llogaridhënies së institucioneve të qeverisjes së drejtësisë, depolitizimit të vendimmarrjes, përzgjedhjes mbi bazë meritokracie, si dhe ngritjes së mekanizmave të besueshëm për kontrollin e integritetit dhe pasurisë.

Në funksion të adresimit të çështjeve më sipër, projektligji përfaqëson një hap të rëndësishëm drejt përmbushjes së kushteve të negociatave për Kapitullin 23 – Gjyqësori dhe të drejtat themelore, i cili është ndër kapitujt themelorë dhe më të ndjeshëm të *acquis communautaire* të BE-së.

Përvoja e deritanishme ka dëshmuar se dispozitat aktuale të ligjit nr. 115/2016 nuk kanë qenë të mjaftueshme për të garantuar një proces të konsoliduar në përzgjedhjen e anëtarëve të organeve të qeverisjes së drejtësisë. Mungesa e dispozitave të qarta për përkufizimin e termave thelbësorë (si “pasuri”, “person i lidhur”, “person i përfshirë në krimin e organizuar”) ka krijuar hapësira për interpretim të ndryshëm i cili ul cilësinë e vlerësimit të kandidatëve. Gjithashtu, mungesa e afateve dhe mekanizmave të detyrueshëm për koordinimin e institucioneve përgjegjëse për kontrollin e figurës ka ndikuar në vonesa dhe në proces zgjedhjeje joefektiv.

Në këtë kontekst, nisma që propozoj formalizon procesin e vlerësimit të standardizuar, të bazuar në instrumente të krahasueshme dhe të kontrollueshme (si formularë vetëdeklarimi dhe raportet e institucioneve përgjegjëse); rrit parashikueshmërinë dhe sigurinë juridike në përzgjedhje, duke sanksionuar qartë kriteret dhe procedurat për kandidatë nga shoqëria civile dhe avokatia; forcon mekanizmat e kontrollit *ex ante*, përmes kompetencave të reja të Avokatit të Popullit dhe bashkëpunimit ndërinstitutional të detyrueshëm për mbledhjen e të dhënave; promovon një qasje ndëraktive dhe gjithëpërfshirëse për integritetin e anëtarëve të Këshillave.

Nisma e propozuar, nuk përfaqëson thjesht një ndërhyrje teknike në një ligj ekzistues, por reflekton një fazë të dytë të konsolidimit të reformës në drejtësi, duke i dhënë zbatim konkret angazhimeve ndërkombëtare të Shqipërisë në kuadër të integritetit në BE dhe duke adresuar problematikat e identifikuar gjatë viteve të para të zbatimit të ligjit nr. 115/2016. Këto ndërhyrje shënojnë një kalim nga reforma legjislative drejt reformës institucionale funksionale, ku parimet e transparencës, meritokracisë dhe llogaridhënies marrin një formë të qartë nëpërmjet dispozitave konkrete dhe mekanizmave zbatues.

Nëpërmjet këtyre ndryshimeve synohet të arrihen këto objektiva:

- Zbatimi i benchmarks (piketave të ndërmjetme) të Komisionit Evropian;

- Rritjen e besueshmërisë dhe transparencës së procesit të përzgjedhjes së kandidatëve të KLGJ/KLP që vijnë nga trupa e pedagogëve të fakulteteve të drejtësisë dhe të ShM-s, avokatët si dhe shoqëria civile duke parashikuar standarde të verifikimit të pasurisë dhe figurës të harmonizuara me ato të magjistratëve dhe të procesit të vetting-ut;
- Përmirësimin e kuadrit ligjor në lidhje me funksionalitetin e ILD me qëllim përmbushjen e kompetencave kushtetuese dhe ligjore;
- Rritjen e transparencës së Këshillave në lidhje me publikimin e vendimeve për statusin e magjistratëve dhe nëpunësve civil gjyqësor nëpërmjet aplikimit të standardeve të harmonizuara me legjislacionin për mbrojtjen e të dhënave personale;
- Forcimin e besimit të publikut në sistem nëpërmjet forcimit të mekanizmave llogaridhënës, të meritokracisë dhe transparencës për stafin akademik të Shkollës së Magjistraturës.
- Përmirësimin e sistemit të konkurrimit dhe formimit fillestar për këshilltarët dhe ndihmësit ligjor në gjykata dhe prokurori.

II. VLERËSIMI I KUSHTETUTSHMËRISË, LIGJSHMËRISË DHE HARMONIZIMI ME LEGJISLACIONIN KOMBËTAR E NDËRKOMBËTAR

Projektligji që propozon ndryshime dhe shtesa në ligjin nr. 115/2016 “Për organet e qeverisjes së sistemit të drejtësisë” mbështetet në nenet 81 pikat 1 dhe 2 shkronja “a” dhe 83 pika 1 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, të cilat përcaktojnë qartë se ligjet që prekin organizimin dhe funksionimin e institucioneve kushtetuese, miratohen me shumicë të cilësuar të të gjithë anëtarëve të Kuvendit.

Këshilli i Lartë Gjyqësor dhe Këshilli i Lartë i Prokurorisë janë institucione kushtetuese, të parashikuara në nenet 147 dhe 149/a të Kushtetutës. Çdo ndërhyrje që prek formimin, përbërjen, kompetencat apo funksionimin e tyre, kërkon miratim me shumicë të cilësuar, në përputhje me procedurat e posaçme kushtetuese.

Nga pikëpamja e përmbajtjes, projektligji respekton dispozitat e Kushtetutës dhe parimet themelore kushtetuese, duke garantuar: pavarësinë e gjyqësorit; të drejtën për një proces të rregullt ligjor, të drejtë dhe të paanshëm; si dhe parimet e llogaridhënies, paanësisë, efektivitetit dhe pavarësisë së institucioneve publike.

III. VLERËSIMI I SHKALLËS SË PËRAFRIMIT ME ACQUIS COMMUNAUTAIRE (PËR PROJEKTAKTET NORMATIVE)

Projektligji nuk synon përafrimin me *acquis* të Bashkimit Evropian, për këtë arsye, nuk është i aplikueshëm vlerësimi i shkallës së përafrimit me legjislacionin e BE-së. Projektligji ka karakter

tërësisht të brendshëm normativ dhe lidhet me organizimin institucional dhe procedurat e funksionimit të organeve të qeverisjes së sistemit të drejtësisë.

IV. ARGUMENTIMI I PROJEKTLIGJIT LIDHUR ME PËRPARËSITË, PROBLEMATIKAT DHE EFEKTET E PRITSHME

Projektligji përfaqëson një ndërhyrje në kuadrin ligjor të reformës në drejtësi, e cila synon konsolidimin institucional dhe rritjen e integritetit të organeve të vetëqeverisjes së sistemit të drejtësisë.

Në thelb, projektligji përpiket të adresojë një sërë problematikash të vërejtura gjatë fazës së zbatimit të ligjit aktual dhe të krijojë kushte më të qëndrueshme për përzgjedhjen, verifikimin dhe funksionimin efektiv të anëtarëve jo-magjistratë të Këshillit të Lartë Gjyqësor dhe Këshillit të Lartë të Prokurorisë.

Kjo nismë propozon të sjellë disa përparësi substanciale që lidhen me rritjen e standardeve të integritetit pasi përfshirja e dispozitave që parashikojnë kontrollin e pasurisë, figurës dhe interesave private të kandidatëve krijon një filtër efektiv për garantimin e pastërtisë së figurës së anëtarëve që do të jenë pjesë e organeve të qeverisjes së drejtësisë.

Në Projektligji janë parashikuar dispozita që forcojnë mekanizmat e bashkëpunimit ndërinstitutional pasi formalizon rolin e një sërë institucioneve mbështetëse (ILDKPI, AKSIK, Avokati i Popullit, organet ligjzbatuese, autoritetet tatimore e doganore), duke standardizuar procedurat e mbledhjes dhe verifikimit të informacionit, dhe duke shmangur vakumet procedurale që kanë penguar transparencën në përzgjedhje.

Në tërësi Projektligji është koherent me frymën e reformës kushtetuese të vitit 2016 dhe i përgjigjet nevojës për konsolidim të mekanizmave të vetëqeverisjes gjyqësore, të cilat duhet të mbështeten në parime të meritokracisë, transparencës dhe llogaridhënies.

Disa nga çështjet që adreson projektligji është të korrigjojë problematikat e vërejtura gjatë zbatimit të ligjit bazë nr. 115/2016, të cilat janë identifikuar edhe në analizat e Komisionit të Ligjeve dhe dokumentet strategjike të reformës në drejtësi:

Proceset e mëparshme kanë treguar se mungesa e filtrave të fortë për përzgjedhjen e anëtarëve jo-magjistratë, sidomos nga shoqëria civile dhe avokatia, ka krijuar hapësira për ndikim të padëshiruar dhe zgjedhje të paqëndrueshme në kohë që ndikon negativisht në legjitimitetin institucional të këtyre organeve.

Procedurat e fragmentuara dhe jo të standardizuara për verifikimin e pasurisë dhe figurës kanë shkaktuar vonesa, pasiguri procedurale dhe, në disa raste, mosrealizim të thirrjeve për aplikim ose mungesë kandidaturash cilësore.

Rasti i zvarritjeve në procesin e zëvendësimit të anëtarëve në përfundim të mandatit ka ndikuar negativisht në funksionalitetin e KLGJ dhe KLP, për shkak të mospërmbushjes së kuorumit të nevojshëm për vendimmarrje.

Projektligji pritet të rrisë ndjeshëm besueshmërinë e publikut ndaj procesit të përzgjedhjes së anëtarëve të këtyre organeve, duke kontribuar në forcimin e shtetit të së drejtës dhe në konsolidimin e rezultateve të arritura nga reforma në drejtësi.

Procedurat e reja të përfshira në projektligj, si afatet detyruese për dorëzimin e dokumenteve, vlerësimet nga ILDKPI dhe AKSIK, dhe bashkëpunimi me Avokatin e Popullit, do të krijojnë një proces më transparent dhe më të strukturuar institucionalisht, duke shmangur bllokimet e deritanishme.

Megjithëse projektligji nuk përfshin dispozita të përafrimit formal me acquis të BE-së, efektet e tij ndikojnë pozitivisht në avancimin e shtyllës së sundimit të ligjit, si pjesë e Kapitullit 23. Kjo ka një rëndësi të veçantë në vlerësimin politik të progresit të Shqipërisë në kuadër të negociatave për anëtarësim.

5. PËRMBLEDHJE SHPJEGUESE E PËRMBAJTJES SË PROJEKTLIGJIT

Projektligji përbëhet nga 38 nene, përmbatja e të cilëve në mënyrë të përmbledhur është si më poshtë vijon:

Neni 1 parashikon shtimin e nenit 1/1 me përkufizime të reja për termat “Pasuri”, “Person i lidhur”, “Persona të tjerë të lidhur”, “Person i përfshirë në krimin e organizuar” dhe “Të ardhura të ligjshme” me qëllim që të sigurojë qartësi ligjore dhe uniformitet në interpretimin e kriterëve të përzgjedhjes së anëtarëve jo-magjistratë të Këshillit të Lartë Gjyqësor dhe Këshillit të Lartë të Prokurorisë. Këto përkufizime pasqyrojnë standardet e vendosura gjatë procesit të rivlerësimit kalimtar (vetting), duke e zgjeruar fushën e tyre përtej trupës së gjyqtarëve dhe prokurorëve, në funksion të garantimit të integritetit institucional. Ndryshimi është në përputhje me kërkesat e Komisionit Evropian për përmbushjen e piketave ndërmjetëse dhe për forcimin e filtrave të kontrollit të figurës në organet e qeverisjes së drejtësisë.

Neni 2 parashikon ndryshimin e nenit 19, pika 3, përmes shtimit të një shkronje të re, duke pasur si qëllim të përfshijë një kompetencë shtesë për organin përzgjedhës në raport me procesin e

verifikimit të kandidatëve jo-magjistratë. Ky shtim lidhet drejtpërdrejt me forcimin e rolit të institucioneve që kryejnë vlerësimin e figurës dhe integritetit, duke zgjeruar bazën e të dhënave dhe të dokumentacionit që merret në shqyrtim gjatë vlerësimit. Ndryshimi synon të përforcojë garancitë për një përzgjedhje transparente dhe të besueshme, në funksion të rritjes së standardeve të qeverisjes në sistemin e drejtësisë dhe të ruajtjes së integritetit të organeve vetëqeverisëse.

Neni 3 përcakton ndryshimin e parashikuar në nenin 20, pika 1, i cili konsiston në zëvendësimin e togfjalëshit “katër muaj” me “dhjetë muaj”. Ky ndryshim shtrin afatin kohor të parashikuar për përfundimin e procedurave të verifikimit të kandidatëve jo-magjistratë që aplikojnë për pozicionet në organet e qeverisjes së sistemit të drejtësisë. Zgjatja e afatit synon të sigurojë një proces më të plotë dhe gjithëpërfshirës verifikimi, në bashkëpunim me institucionet që mbledhin dhe analizojnë të dhënat mbi pasurinë, figurën dhe integritetin e kandidatëve. Praktika e deritanishme ka treguar se afati ekzistues prej katër muajsh ka qenë shpesh i pamjaftueshëm për të përmbyllur me cilësi procesin e kontrollit shumëdimensional. Kjo ndërhyrje përputhet me kërkesën për garantimin e besueshmërisë dhe integritetit institucional, si një komponent kyç i vlerësimeve ndërkombëtare për funksionimin e shtetit të së drejtës në Shqipëri.

Neni 4 përcakton se ndryshimet e parashikuara në nenin 21, përmes shtimit të pikave 4 deri në 8, vendosin një kuadër procedural të strukturuar dhe të detajuar për verifikimin e pasurisë dhe figurës së kandidatëve nga radhët e avokatëve që aplikojnë për pozicionet e anëtarëve jo-magjistratë në organet e qeverisjes së sistemit të drejtësisë. Ky nen formalizon një mekanizëm kontrolli të thelluar, duke përfshirë: Deklarimin e pasurisë dhe interesave private pranë ILDKPI; Formularin e vetëdeklarimit për integritetin, sipas ligjit nr. 138/2015, për t’u paraqitur pranë Autoritetit Kombëtar për Sigurinë e Informacionit të Klasifikuar (AKSIK); Detyrimin për të paraqitur dokumentacion justifikues për burimin e pasurive; Përcaktimin e afateve procedurale për shqyrtimin dhe hartimin e raporteve përkatëse nga ILDKPI dhe AKSIK, të cilat i dërgohen Komisionit të Pavarur Ad Hoc për vlerësim.

Kjo ndërhyrje legislative përfaqëson një trupëzim të standardeve të procesit të vetingut dhe zgjerimin e zbatimit të tyre përtej trupës së magjistratëve, duke synuar të sigurojë që edhe anëtarët jo-magjistratë të KLGJ dhe KLP të përmbushin të njëjtat standarde integriteti, pasurie dhe besueshmërie publike.

Gjithashtu, kjo rregullon një boshllëk ekzistues në ligjin bazë, i cili nuk kishte të parashikuar në mënyrë të qartë institucionet përgjegjëse, afatet dhe procedurat për realizimin e kontrollit të integruar të pasurisë dhe figurës. Zbatimi i këtyre dispozitave do të rrisë transparencën, llogaridhënien dhe cilësinë e përzgjedhjes, duke përmbushur objektivat e piketave të ndërmjetme në kuadër të Kapitullit 23.

Neni 5 parashikon ndryshimet në nenin 22 përmes shtimit të pikave 6 dhe 7, me parashikimet e të cilave synohet të qartësohet dhe forcohet roli aktiv dhe hetimor të Avokatit të Popullit në procesin e verifikimit të kandidatëve jo-magjistratë për Këshillin e Lartë Gjyqësor dhe Këshillin e Lartë të Prokurorisë.

Pika 6 i ngarkon Avokatit të Popullit detyrën për të mbledhur informacion nga një spektër i gjerë institucionesh publike dhe autoritete kontrolli, përfshirë organet e ndjekjes penale, administratën tatimore e doganore, shërbimet e inteligjencës financiare dhe organet përgjegjëse për ndjekjen e shkeljeve etike dhe administrative. Kjo dispozitë zgjeron ndjeshëm mjetet në dispozicion të Avokatit të Popullit për të kryer një verifikim të plotë mbi integritetin dhe përputhshmërinë e kandidatëve me kërkesat e ligjit.

Dispozita parashikon gjithashtu se, për kriteret që lidhen me përvojën profesionale dhe etikën e kandidatëve (shkronjat “c” deri “e” të nenit 19), Avokati i Popullit mund të kërkojë informacion të plotësuar nga Dhoma Kombëtare e Avokatisë. Kjo kërkesë garanton kontrollin e ndërsjellë institucional dhe rrit transparencën në vlerësimin e kandidatëve.

Pika 7, vendos një detyrim ligjor për bashkëpunim të detyrueshëm të çdo institucioni publik apo personi fizik/juridik me Avokatin e Popullit, nëse kërkohet informacion, dokumentacion apo materiale mbështetëse për procesin e verifikimit. Përgjyeshëtimet nga ky detyrim lejohen vetëm nëse parashikohen shprehimisht me ligj.

Kjo dispozitë forcon autoritetin funksional të Avokatit të Popullit, duke e vendosur atë në një pozicion qendror në procesin e garantimit të standardeve të integritetit për kandidatët, në përputhje me objektivat e reformës në drejtësi dhe praktikën më të mira ndërkombëtare të qeverisjes së drejtësisë.

Në Nenin 6 janë parashikuar ndryshimet në nenin 31 që synojnë të forcojnë rolin dhe kompetencat e Komisionit të Pavarur Ad Hoc në procesin e verifikimit të kandidatëve jo-magjistratë.

Shtimi i pikave 2/1 dhe 2/2 i njeh Komisionit të drejtën të vlerësojë faktet sipas bindjes së tij të brendshme dhe të ketë akses të plotë në çdo informacion të nevojshëm nga institucionet publike dhe subjektet që ushtrojnë funksione publike.

Riformulimi i pikave 3 dhe 4 vendos afate të detyrueshme për bashkëpunimin institucional dhe përcakton kriteret për refuzimin e kalimit të verifikimit, si mungesa e burimeve të ligjshme, lidhjet me krimin e organizuar apo sjellja joetike.

Shtesat në pikat 5 dhe 7 përmirësojnë transparencën dhe detyrojnë respektimin e ligjit për mbrojtjen e të dhënave personale.

Neni 7 parashikon ndryshimet në nenin 35 të cilat përmirësojnë transparencën dhe saktësinë në administrimin e dokumentacionit të kandidatëve. Pika 1 e nenit qartëson se dosjes së çdo kandidati i bashkëlidhet i gjithë dokumentacioni dhe një inventar i plotë. Pika 3 vendos një afat 30-ditor për plotësimin e mangësive në dokumentacion nga ana e kandidatit ose institucioneve. Pika 4 zgjat afatin procedural nga 5 në 30 ditë. Ndryshimi në pikën 7 kërkon që arsyet për përjashtimin e kandidatëve të jenë të qarta dhe të argumentuara.

Ndërsa në Pikën 8 i ngarkohet Sekretarit të Përgjithshëm detyrimi për të informuar komisionin parlamentar përkatës në rast mospërputhje të dukshme me ligjin apo dokumentacionin.

Në **Nenin 8** parashikohet ndryshimi në nenin 36, pika 2, i cili shton një kriter të ri për anëtarët e strukturës ndihmëse të Komisionit të Pavarur Ad Hoc si integritet i lartë moral dhe përgatitje e lartë profesionale. Kjo ndërhyrje synon të sigurojë cilësi dhe besueshmëri më të madhe në përbërjen e strukturës ndihmëse që mbështet procesin e verifikimit, në përputhje me standardet e kërkuara për funksionarët në sistemin e drejtësisë.

Në **Nenin 9** parashikohet ndryshimi në nenin 37, pika 1, ku togfjalëshi “katër muaj” zëvendësohet me “dhjetë muaj” që synon të zgjerojë afatin kohor për përfundimin e procedurave të shqyrtimit dhe përzgjedhjes së kandidatëve, duke i dhënë komisionit parlamentar përgjegjësi më shumë kohë për një vlerësim të plotë dhe të kujdesshëm, në përputhje me kompleksitetin e procesit dhe volumin e dokumentacionit që administrohet.

Në **Nenin 10** parashikohet shtimi i pikave 4 deri në 8 në nenin 39, të cilat vendosin një kuadër të detajuar për verifikimin e pasurisë dhe figurës së kandidatëve nga radhët e pedagogëve që shprehin interes për pozicione në institucionet e drejtësisë.

Dispozitat e reja përcaktojnë detyrimin për dorëzimin e deklaratave të pasurisë dhe formularëve të vetëdeklarimit, si dhe dokumenteve justifikuese, pranë ILDKPI dhe AKSIK; afate procedurale të qarta për realizimin e kontrollit të integritetit dhe përgatitjen e raporteve përkatëse; dërgimin e raporteve pranë Dekanit të Fakultetit të Drejtësisë ose Drejtorit të Shkollës së Magjistraturës, në varësi të origjinës institucionale të kandidatit. Kjo ndërhyrje transponon standardet e verifikimit të procesit të vetingut edhe për kandidatët pedagogë, duke rritur kontrollin dhe besueshmërinë në përzgjedhjen e anëtarëve jo-magjistratë në institucionet e drejtësisë.

Në **Nenin 11** parashikohet ndryshimi i nenit 40, duke përcaktuar rolin e dekanit të Fakultetit të Drejtësisë në mbledhjen dhe vlerësimin e informacionit për kandidatët akademikë që aplikojnë në institucionet e drejtësisë. Dekanati merr kompetenca të plota për të kërkuar dhe administruar të dhëna nga institucionet publike dhe ka të drejtë të çmojë vetë faktet e provuara. Për herë të parë përcaktohen qartë kriteret për përjashtimin e kandidatëve në rast të problemeve me pasurinë, lidhjeve me krimin e organizuar apo papërshtatshmërisë etike. Parashikohet gjithashtu respektimi

i afateve procedurale dhe mbrojtja e të dhënave personale gjatë procesit të verifikimit. Këto ndryshime synojnë të garantojnë integritetin e procesit dhe përputhjen me standardet e reformës në drejtësi.

Në Nenin 12 parashikohet ndryshimi i nenit 53 përmes shtimit të pikës 1/1, e cila i njeh Sekretarit të Përgjithshëm të Kuvendit kompetencën për të propozuar fillimin e procedimit disiplinor ndaj anëtarëve të dekanatit të fakultetit të drejtësisë, nëse konstatohen mospërputhje të dukshme midis raportit të vlerësimit dhe dokumentacionit të administruar, apo nëse janë kualifikuar kandidatë në kundërshtim me kriteret ligjore, parashikime keto që synojnë të forcojnë llogaridhënien institucionale dhe të garantojë zbatimin rigoroz të ligjit në procesin e verifikimit të kandidatëve.

Në Nenin 13 parashikohet ndryshimi i nenit 55, duke zgjatur nga katër në dhjetë muaj afatin për përfundimin e procedurave të përzgjedhjes për kandidatët akademikë me synim që të sigurojë kohë të mjaftueshme për një vlerësim të plotë dhe të kujdesshëm të kandidatëve, në përputhje me kompleksitetin e procesit dhe nevojën për rritjen e cilësisë institucionale.

Në Nenin 14 parashikohet ndryshimi i nenit 56, duke përcaktuar një procedurë të detajuar për verifikimin e figurës dhe pasurisë së kandidatëve nga shoqëria civile. Shtohen disa pika të reja që vendosin detyrimin për dorëzimin e deklaratave të pasurisë dhe formularëve të vetëdeklarimit, si dhe dokumenteve që justifikojnë burimin e tyre, brenda një afati 15-ditor. Verifikimi kryhet nga ILDKPI dhe AKSIK, të cilat hartojnë raporte që i përcillen Komisionit të Shoqërisë Civile ose Komisionit Ad Hoc brenda afateve të përcaktuara.

Gjithashtu, zgjatet nga 10 në 30 ditë afati për shqyrtimin e dokumentacionit dhe shtohen detyrime për Avokatin e Popullit që, brenda 5 ditësh nga dorëzimi i aplikimeve, të mbledhë informacion për secilin kandidat nga një sërë institucioneve shtetërore. Institucionet publike dhe personat fizikë/juridikë detyrohen të bashkëpunojnë dhe të përgjigjen brenda afateve të caktuara. Këto ndryshime synojnë të forcojnë besueshmërinë dhe transparencën e procesit të përzgjedhjes së kandidatëve nga shoqëria civile, duke përafuar standardet me ato të aplikueshme për kategori të tjera kandidatësh në institucionet e drejtësisë.

Në Nenin 15 parashikohet ndryshimi i nenit 57, duke përcaktuar kompetenca të reja për Komisionin e Shoqërisë Civile në procesin e verifikimit të kandidatëve. Komisioni fiton të drejtën të vlerësojë faktet sipas bindjes së tij të brendshme, bazuar në raportet e institucioneve përgjegjëse dhe hetimin administrativ. Gjithashtu, parashikohet akses i plotë në dokumente dhe të dhëna nga çdo institucion publik apo subjekt që kryen funksione publike, si dhe detyrimi i këtyre institucioneve për të bashkëpunuar brenda një afati 30-ditor, në të kundërt konsiderohet shkelje disiplinore. Për herë të parë, Komisioni autorizohet të përjashtojë kandidatë që rezultojnë me probleme në pasuri, lidhje me krimin e organizuar apo papërshtatshmëri etike e morale. Është me rëndësi të theksoj, sikurse është parashikuar në fund të dispozitës se komisioni duhet të respektojë ligjin për mbrojtjen e të dhënave personale gjatë gjithë veprimtarisë së tij.

Në Nenin 16 parashikohet ndryshimi i pikës 2 të nenit 98, duke rritur transparencën e vendimmarrjes së Këshillit të Lartë Gjyqësor në lidhje me statusin e gjyqtarëve dhe nëpunësve civilë gjyqësorë. Aktet administrative individuale të Këshillit bëhen publike në faqen zyrtare të internetit, të shoqëruara me arsyetimin përkatës, përveç rasteve kur ato përmbajnë të dhëna sensitive apo të dhëna personale të personave të tretë që mbrohen nga legjislacioni përkatës. Kjo ndërhyrje synon të balancojë transparencën institucionale me mbrojtjen e të dhënave personale, në përputhje me standardet e legjislacionit në fuqi.

Në Nenin 17 parashikohet ndryshimi i nenit 117, duke shtuar një kriter të ri në pikën 3 për anëtarët e strukturave të Këshillit të Lartë të Prokurorisë. Shtesa kërkon që kandidatët të kenë integritet të lartë moral dhe përgatitje të lartë profesionale. Ky ndryshim synon të rrisë standardet e përfaqësimit në strukturat e qeverisjes së sistemit të drejtësisë dhe të garantojë një përbërje me besueshmëri të lartë etike dhe kompetencë profesionale.

Në Nenin 18 parashikohet ndryshimi i nenit 118, duke zgjatur nga katër në dhjetë muaj afatin për përfundimin e procedurave të përzgjedhjes për kandidatët në strukturat ndihmëse të Këshillit të Lartë të Prokurorisë. Kjo ndërhyrje synon të sigurojë kohë të mjaftueshme për një proces vlerësimi të thelluar dhe cilësor, në përputhje me rëndësinë e funksioneve që mbulon kjo strukturë.

Në Nenin 19 parashikohet ndryshimi i nenit 119, duke shtuar një procedurë të detajuar për verifikimin e pasurisë dhe figurës së kandidatëve nga radhët e avokatëve që aplikojnë për pozicione në institucionet e drejtësisë. Kandidatët duhet të dorëzojnë deklaratën e pasurisë dhe formularët për vetëdeklarimin e figurës brenda një afati 15-ditor. Inspektorati i Lartë i Deklarimit dhe Autoriteti për Sigurinë e Informacionit të Klasifikuar janë ngarkuar të kryejnë kontrollin brenda 30 ditëve dhe të përcjellin raportet përkatëse pranë Komisionit të Pavarur Ad Hoc. Ky parashikim synon të forcojë integritetin dhe transparencën në përzgjedhjen e anëtarëve jo-magjistratë në organet e qeverisjes së sistemit të drejtësisë, duke vendosur një standard të njëjtë verifikimi për të gjithë kandidatët, pavarësisht burimit të tyre profesional.

Në Nenin 20 parashikohet ndryshimi i nenit 120, duke i dhënë Avokatit të Popullit kompetenca të zgjeruara në procesin e verifikimit të kandidatëve nga radhët e avokatëve. Sipas këtij ndryshimi, Avokati i Popullit, brenda një afati 15-ditor, mbledh informacion nga një sërë institucionesh publike dhe subjekte të tjera për të vlerësuar figurën dhe integritetin e kandidatëve. Gjithashtu, çdo institucion apo person i kontaktuar ka detyrimin ligjor të bashkëpunojë, përveç rasteve kur ligji parashikon ndryshe. Ky ndryshim synon të garantojë thellim të procesit të kontrollit të figurës dhe të rrisë besueshmërinë e përzgjedhjes së anëtarëve jomagjistratë në organet e qeverisjes së sistemit të drejtësisë.

Neni 21 parashikon ndryshime në nenin 129, me qëllim forcimin e garancive ligjore dhe institucionale gjatë procesit të verifikimit të kandidatëve nga Komisioni i Pavarur Ad Hoc. Këto

ndryshime i japin komisionit të drejtën të vlerësojë në mënyrë të pavarur dhe të hollësishme faktet dhe provat e paraqitura nga institucionet përkatëse, bazuar në hetimin administrativ dhe raportet e verifikimit të pasurisë dhe figurës.

Komisioni pajiset me kompetenca të plota për të kërkuar dhe përpunuar çdo të dhënë të nevojshme për verifikimin, duke përfshirë aksesin në dokumente publike dhe private, si dhe detyrimin e institucioneve për të bashkëpunuar brenda një afati 30-ditor. Refuzimi, vonesa apo pengimi i procesit nga këto institucione cilësohet si shkelje disiplinore. Gjithashtu, specifikohet se një kandidat mund të përjashtohet nga procesi nëse konstatohen probleme me burimin e ligjshëm të pasurisë, lidhje me persona të përfshirë në krimin e organizuar apo sjellje të papërshtatshme etike dhe morale. Ndryshimet forcojnë gjithashtu transparencën e vendimmarrjes, duke detyruar Komisionin të dorëzojë një kopje të raportit të vlerësimit tek subjekti dhe duke garantuar mbrojtjen e të dhënave personale në përputhje me legjislacionin përkatës.

Neni 22 sjell një ndërhyrje në nenin 134, duke shtuar një kriter të ri për përbërjen e strukturës ndihmëse të Komisionit të Pavarur Ad Hoc duke parashikuar kërkesën që anëtarët e saj të kenë integritet të lartë moral dhe përgatitje të lartë profesionale. Ky ndryshim synon të rrisë standardet e cilësisë dhe besueshmërisë së personave të përfshirë në procesin e verifikimit të kandidatëve për organet e drejtësisë, duke garantuar një mbështetje profesionale të denjë për një proces të ndershëm, të paanshëm dhe transparent.

Neni 23 parashikon ndryshimin në nenin 135, pika 1, duke zëvendësuar afatin “katër muaj” me “dhjetë muaj” për përfundimin e procedurave të përzgjedhjes për strukturat ndihmëse të Këshillit të Lartë të Prokurorisë. Ky zgjatim i afatit synon të mundësojë një proces më të thelluar dhe të kujdesshëm verifikimi dhe vlerësimi, në përputhje me rëndësinë e funksioneve që përmbush kjo strukturë në sistemin e drejtësisë.

Neni 24 shton pikat 4–8 në nenin 137, duke vendosur detyrime të qarta për pedagogët që shprehin interes për pjesëmarrje në proceset e rekrutimit në institucionet e drejtësisë. Ndryshimi përcakton detyrimin për dorëzimin e deklaratës së pasurisë dhe formularit të vetëdeklarimit për integritetin, dokumentacioni shoqërues dhe verifikimi i tyre nga ILDKPI dhe AKSIK. Afatet dhe procedurat standardizohen për të garantuar transparencë, integritet dhe kontroll efektiv të pasurisë dhe figurës së kandidatëve. Kjo ndërhyrje forcon filtrat e kontrollit të integritetit dhe synon të sigurojë një proces të besueshëm dhe të standardizuar për përzgjedhjen e kandidatëve nga radhët e akademisë.

Neni 25 sjell ndryshime në nenin 138, duke forcuar mekanizmat e kontrollit dhe përgjegjësinë e dekanatit të fakultetit të drejtësisë në procesin e verifikimit të kandidatëve për institucionet e drejtësisë. Parashikohet që Dekani, brenda 15 ditëve nga dorëzimi i dokumentacionit, të mbledhë informacione nga institucionet shtetërore dhe autoritetet ligjzbatuese për çdo kandidat. Dekanati merr kompetencë të plotë për të vlerësuar provat dhe për të kërkuar akses të gjerë në të dhënat e

nevojshme për procesin e verifikimit. Mosbashkëpunimi i institucioneve konsiderohet shkelje disiplinore. Gjithashtu, sanksionohet se vendimi për përjashtimin e një kandidati mund të merret kur provohet mungesa e burimeve të ligjshme për pasuri, fshehje apo deklaram i rremë, lidhje me persona të përfshirë në krimin e organizuar apo sjellje të papërshtatshme etike e morale. Përcaktohet përgjegjësi konkrete për anëtarët e dekanatit në rast të mosverifikimit të saktë të dokumentacionit dhe parashikohet që në mungesë të dekanit, funksionet të kryhen nga zëvendësi ose pedagogu më i vjetër. Në fund, theksohet detyrimi për respektimin e legjislacionit për mbrojtjen e të dhënave personale gjatë gjithë procesit të verifikimit.

Neni 26 ndryshon nenin 151 duke shtuar një dispozitë që forcon mekanizmat e përgjegjësisë institucionale. Sipas kësaj ndërhyrjeje, Sekretari i Përgjithshëm, nëse konstaton mospërputhje të dukshme midis raportit të vlerësimit dhe dokumentacionit zyrtar, ose kualifikim të kandidatëve në kundërshtim me kriteret ligjore, ka të drejtë t'i propozojë rektorit të institucionit të arsimit të lartë fillimin e procedurës disiplinore ndaj anëtarëve të dekanatit të fakultetit të drejtësisë. Kjo dispozitë synon të garantojë integritetin dhe korrektësinë e procesit të verifikimit në përputhje me parimet e ligjshmërisë dhe transparencës.

Neni 27 parashikon një ndryshim në nenin 153, pika 1, duke zgjatur afatin nga “katër muaj” në “dhjetë muaj”. Ky ndryshim ka për qëllim të japë më shumë kohë për proceset e shqyrtimit dhe përzgjedhjes së kandidatëve në institucionet e drejtësisë, duke synuar një vlerësim më të plotë dhe të kujdesshëm.

Neni 28 sjell ndryshime në nenin 154 të ligjit, duke përforcuar procedurat e verifikimit për kandidatët nga shoqëria civile që shprehin interes për pozicione në institucionet e drejtësisë. Këta kandidatë, brenda 15 ditësh nga shprehja e interesit, duhet të dorëzojnë deklaratën e pasurisë dhe formularin e vetëdeklarimit për integritetin, sipas ligjeve përkatëse. Gjithashtu, brenda të njëjtit afat, ata dhe personat e lidhur me ta, duhet të paraqesin dokumente që justifikojnë vërtetësinë e deklarimeve.

Inspektorati i Lartë i Deklarimit dhe Kontrollit të Pasurive zhvillon kontrollin administrativ dhe brenda 30 ditëve harton raportin, të cilin e dërgon pranë komisionit përkatës. Njëkohësisht, kandidati duhet të dorëzojë formularin e vetëdeklarimit të figurës pranë Autoritetit për Informacionin e Klasifikuar, i cili gjithashtu brenda 30 ditësh harton raportin përkatës dhe e përcjell tek Komisioni i Pavarur Ad Hoc.

Gjithashtu, afati për përpunimin e dokumentacionit nga 10 ditë bëhet 30 ditë. Avokati i Popullit fiton të drejtën të kërkojë të dhëna nga autoritetet publike për verifikim brenda 5 ditësh nga marrja e dokumentacionit dhe institucionet janë të detyruara t'i përgjigjen brenda afateve të arsyeshme. Ky nen synon të përforcojë transparencën dhe kontrollin mbi kandidatët nga shoqëria civile, duke rritur integritetin e procesit të përzgjedhjes.

Neni 29 sjell ndryshime në nenin 155, duke përforcuar rolin e Komisionit të Shoqërisë Civile në procesin e verifikimit të kandidatëve për pozicione në institucionet e drejtësisë. Komisioni merr të drejtën të vlerësojë faktet mbi bazën e raporteve nga institucionet kompetente dhe hetimit administrativ të kryer, si dhe të ketë akses të plotë në të gjitha të dhënat publike dhe private që i nevojiten për verifikim. Çdo institucion publik është i detyruar të bashkëpunojë brenda 30 ditëve nga marrja e kërkesës. Mosbashkëpunimi apo pengimi i këtij procesi përbën shkelje disiplinore. Komisioni mund të vendosë ndalimin e kandidimit të një personi kur konstaton mungesë burimesh të ligjshme për pasuritë, deklaram të rremë, konflikt interesi, lidhje me krimin e organizuar apo sjellje të papërshtatshme etike dhe morale. Gjithashtu, përcaktohet se Komisioni duhet të respektojë legjislacionin për mbrojtjen e të dhënave personale gjatë të gjithë procesit të vlerësimit dhe ruajtjes së informacionit.

Neni 30 përmirëson strukturën e bashkëpunimit ndërinstitutional në sistemin e drejtësisë përmes ndryshimeve në nenin 170. Këshilli i Lartë Gjyqësor dhe ai i Prokurorisë do të zhvillojnë mbledhje të përbashkëta dy herë në vit ose sa herë të nevojitet, për të unifikuar interpretimin dhe zbatimin e ligjit dhe për të ndarë përvoja lidhur me funksionimin e sistemit të drejtësisë. Zgjerohen palët e ftuara në këto mbledhje, duke përfshirë aktorë të rëndësishëm institucionalë si Presidenti i Republikës, Kryetarët e Gjykatave të larta dhe të posaçme, Prokurorët, Inspektori i Lartë i Drejtësisë dhe drejtues të tjerë të sistemit. Ndërkohë, roli i Ministrit të Drejtësisë zgjerohet ndjeshëm, duke e pozicionuar atë si koordinator qendror për politikat shtetërore në sektorin e drejtësisë. Ai merr përgjegjësi për mbledhjen e të dhënave, hartimin dhe monitorimin e strategjive, si dhe udhëzon institucionet e përfshira për përmbushjen e këtyre detyrimeve. Për më tepër, mekanizmat e bashkërendimit të këtyre politikave do të miratohen me vendim të Këshillit të Ministrave.

Neni 31 përditëson përmbajtjen e pikës 2 të nenit 190, duke përcaktuar se aktet administrative individuale të Këshillit, që lidhen me statusin e prokurorëve apo nëpunësve civilë të sistemit të prokurorisë, publikohen në faqen zyrtare të internetit të Këshillit me arsyetimin përkatës, në funksion të transparencës. Përfshihen vetëm të dhënat sensitive, të cilat nuk bëhen publike sipas legjislacionit për mbrojtjen e të dhënave personale. Po ashtu, mbrohen edhe të dhënat personale të personave të tretë që nuk janë subjekte të këtij ligji.

Neni 32 sjell një ndryshim në pikën 5 të nenit 209, konkretisht në shkronjën “a”, duke përcaktuar se në momentin e komandimit, personi duhet të ketë ushtruar funksionin për jo më pak se 10 vjet, nga të cilat të paktën 7 vjet si gjyqtar ose prokuror. Në këtë përvojë përfshihet edhe ajo si magjistrat i komanduar, në përputhje me ligjin për statusin e gjyqtarëve dhe prokurorëve.

Neni 33 ndryshon nenin 210 duke përcaktuar se inspektorët magistratë dhe ata jomagjistratë pranë Zyrës së Inspektorit të Lartë të Drejtësisë do të gëzojnë pagën dhe përfitimet e barasvlershme me ato të një gjyqtari të gjykatës së apelit. Gjithashtu, pika 2 e këtij neni shfuqizohet.

Neni 34 ndryshon nenin 211 duke përcaktuar se inspektorët magistratë emërohen për një mandat 7-vjeçar me të drejtë riemërimi nga Këshilli i Lartë Gjyqësor ose Këshilli i Lartë i Prokurorisë. Gjithashtu, inspektorëve të tjerë që kanë punuar më parë me kohë të plotë në sektorin publik u garantoher rikthimi në vendin e mëparshëm të punës ose, në pamundësi, në një pozicion të barasvlershëm.

Neni 35 ndryshon pikën 4 të nenit 244 duke përcaktuar se Shkolla e Magjistraturës pranon në programet e trajnimit fillestar dhe vazhdues, në përputhje me ligjin, kandidatët për këshilltarë dhe ndihmës ligjorë të gjykatave dhe prokurorive, përfshirë Prokurorinë e Posaçme, sipas dispozitave ligjore përkatëse.

Neni 36 shton një ndalim të ri në nenin 264, duke përcaktuar se magistratët që nuk kanë kaluar me sukses procesin e rivlerësimit ose që kanë dhënë dorëheqjen pa iu nënshtruar atij, nuk mund të përzgjidhen më për detyrën e pedagogut, trajnerit apo ekspertit në programet e formimit fillestar dhe vazhdues të Shkollës së Magjistraturës.

Neni 37 parashikon një riformulim të plotë të nenit 274, i cili rregullon procedurat e konkurrimit dhe formimit fillestar e vazhdues të këshilltarëve dhe ndihmësve ligjorë në gjykata dhe prokurori. Ndryshimet përcaktojnë se testimi për pranim hartohet nga Shkolla e Magjistraturës në konsultim me institucionet kyçe të drejtësisë, ndërsa formimi fillestar do të zhvillohet për një periudhë njëvjeçare, duke përfshirë një program teoriko-praktik që synon përmirësimin e njohurive dhe aftësive praktike të kandidatëve në përputhje me profilin e tyre profesional.

Neni 38 përcakton hyrjen në fuqi të projektligjit 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.